

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

8. ÅRGANG NR. 1

JANUAR 1953

PIGTRÅD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

Dronning Alexandrine besøger såret frihedskæmper på Diakonissestiftelsen.

Assens Andelsmejeri

Telf. 163 — Assens

Berg's

Sølvvarefabrik

397

ASSENS

397

C. F. Aalebæk

Aktieselskabet

Faaborg

Kulkompagni

Arne Christensen

KØBMAND

Holbecks Herreekviperung

Assens

Fa. K. Sørensen

v/ Jølver Rasmussen

TRIKOTAGE & SKOTØJ

Jerichaugaarden — Assens

Banken for Ringe

og Omegn ^A/_S

Reserveret

T. T. Tommerup

Aktieselskabet

Hørfabriken i Tommerup

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).

Telf.: Om dagen C. 9198, om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.

Næstformand: Oberstløjtnant Fl. B. Larsen, Søgaard, Sønderjylland.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.

Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.

Sekretær: Kaptajn Aage Eifer, Phistersvej 2 B, Charlottenlund, Helrup 2372.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Alborg.

Darling, Sv., tobakshandler, Hillerød.

Fog, Mogens, professor, dr. med., Søllingsvej 17, Charlottenlund.

Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtraad. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø. Øbro 8537.

Hansen, Viggo, fabrikant, Spigerborggade 2, Varde.

Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus.

Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.

Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.

Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.

Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.

Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.

Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.

Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.

Malling-Jacobsen, A., ritmester, Kollund, Sønderjylland.

Møller, Poul, fabrikant, Skive.

Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.

Olesen, Otto W., boghandler, Randers.

Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.

Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.

Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.

Politifuldmægtig H. Schlanbusch, Stønnekjær, Vinding, Vejle.

Thestrup, K. (M. F.), dommer, Viborg.

Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Dronning Alexandrine var danske k-z-fangers gode ven

I en alder af 74 år afgik dronning Alexandrine ved døden søndag den 28. december.

Hun var Danmarks gode dronning i 35 år.

Der har med god grund været talt og skrevet smukt om dronningens ranke holdning under besættelsen. Vi skal her omtale to begivenheder, som ikke tidligere har været fremme, og som viser dronningens medleven i danske k-z-fangers skæbne.

En fangehustrus kamp.

Der var besøgstid på hospitalet og alle vegne sad familie og pårørende. Kun ved min seng var der tomt, de var borte allesammen.

Min mand var i k-z-lejr ved Berlin. Mine børn i Sverige og mange af mine venner efterlyste og under jorden.

Pludselig rejste den dame sig, der besøgte patienten på min venstre side. Til min forundring stiledede hun over imod min seng, tog en stol og bøjede sig over imod mig, idet hun sagte hviskede: »Jeg kender Dem ikke, men Deres medpatient har fortalt mig, at Deres mand er deporteret til Tyskland, og at De er meget ængstelig for hans helbred og forsøger på alle nåder at få ham hjem.

Prøv at skrive til Dronning Alexandrine!»

Og så fortalte hun:

»Jeg har en ung datter, som en dag kom cyklende på Vesterbrogade her i København. Ved Frihedsstøtten så hun, at to tyskere stod og slog på et gammelt ægtepar, der havde stået på en helle og ventede på en sporvogn.

Hun blev rasende, sprang af cyk-

len og råbte til tyskerne: »Schweinhunde.« De blev desperate, greb fat i hende og råbte truende. »Prøv at gentage det, De sagde.»

»Schweinhunde!« råbte hun igen. Fire gange gentog hun det.

Hun blev arresteret og ført til Vestre fængsels tyske afdeling. —

En krigsret af tyske officerer og en general trådte sammen, og hun blev dømt til et års ophold i fængsel i Tyskland. »Og,« som hun sagde, »hvis det ikke var så sørgeligt, var det til at le ad«.

Fire store tyskere bevogtede hende — en ganske ung pige — på rejsen til Berlin. Her blev hun sat til at arbejde på en fabrik om dagen, og sammen med 60 tyske fanger lavede hun leverpostej af fisk. Om natten blev hun låst ind i sin celle. Jeg prøvede alt for at få hende hjem, og da intet hjalp, fik jeg i min fortvivlelse den ide at skrive til dronning Alexandrine og fortælle det allesammen.

2 måneder efter stod hun hjemme i vor stue. Hun var blevet benådet, og hun havde på fabrikken tjent så meget, at der lige kunne blive til billetten hjem.

De to dage, rejsen varede, fik hun ikke en bid mad.

Prøv at skrive til dronning Alexandrine«, gentog hun, og rejste sig og gik.

Jeg gjorde det ikke, ud fra den betragtning, at dronningen vel kunne have nok i sine egne bekymringer på den udsatte post som landets dronning.

Og hvis mange gjorde ligeså ville man påføre dronningen et uoverkommeligt arbejde.

Men som tiden gik og alle forsøg slog fejl, lød ordene »prøv at skri-

ve til dronning Alexandrine« oftere og oftere i mit sind. Og da der en dag kom et brev fra k-z-lejren med de sædvanlige 15 linier, som altid begyndte sådan:

»Jeg er sund og rask og er ved godt mod,« fortsatte brevet således:

»Spørg Røde Kors, om du må sende mig bronkitisjod, vitaminpiller og levertran og sig til alle, du kender, at de må sende mig levnedsmidler...«

Han var syg og sultede.

Ja, hvad gør man ikke, når ens kære er i nød og udenfor ens rækkevidde? Samme dag skrev jeg til dronning Alexandrine.

Kort efter kom der brev, at dronningen vilde prøve.

Der gik en tid, og atter kom der brev fra Amalienborg. Dronning Alexandrine havde forsøgt, men det var desværre mislykket; men dronningen ville prøve igen, stod der.

Det er dog sandsynligt, at dronningens henvendelse havde gavnnet min mand.

En dag fik jeg brev fra selveste kommandanten for k-z-lejren. Man havde sendt min mand til læge, ladet ham røntgenfotografere og lovede i det hele taget at holde øje med hans helbredsmæssige tilstand.

Noget aldeles uhørt i en k-z-lejr i Tyskland.

Dronning Alexandrine deltog i KH's første årsmøde.

Dronning Alexandrine deltog sammen med daværende kronprins Frederik, prins Axel og prinsesse Margaretha i Kammeraternes Hjælpefonds store årsmøde i Statsradiofoniens koncertsal kort efter befrielsen.

Afslutningen foregik i Søvavillon. Dronning Alexandrine tog dog hjem direkte fra koncertsalen,

men de øvrige kongelige deltog i afslutningen.

Der blev holdt en del taler, bl. a. for dronningen, og man bad kronprins Frederik om at tage en hjerterelig hilsen med hjem.

Aftenens sensation blev kronprins Frederiks svar, der lød sådan:

— Denne hilsen fra koncentrationslejrfangerne vil glæde min mor meget. Hun er tysk-født, og hun har lidt forfærdeligt under besættelsens onde år. Hun kunne jo ikke gøre for, at hendes tidligere landsmænd var de sataner, som de viste sig at være.

HUSASSISTENT REDDEDE MANGE FANGERS LIV!

Kun eet menneske hjalp de unge sårede danskere, der var indlagt på det tyske hospital på Nylandsvej.

Hjælpen kunne kun ydes om natten, når ingen så det, for selv om det var et hospital, var det forbudt at hjælpe de syge.

For at spare mest muligt kommer husassistenten kun een gang om ugen. Til gengæld er rengøringen meget grundig denne dag. Lad os straks fastslå, at det ikke er nogen almindelig husassistent. Mens arbejdet står på, synges der alt fra de skønneste arier til Max Hansen-parodier. Til tider får man opfattelsen af, at ens hjem er omdannet til operaskole på skovtur, men når man lidt efter ser, hvordan stuerne skinner af renhed, ja, så forstå man, at sangen »kun« er udtryk for husassistentens livslyst. Og hvor kan dette rengørings-geni synges! De skønneste toner — den dejligste stemme.

Husassistenten er tysk statsborger — og var indkaldt under »salig« Hitlers faner under krigen — endda med besked fra gestapo om at udføre et meget beskidt job. Nu er husassistenten næsten dansker — føler sig som dansk statsborger — og med opholdstilladelse fra højeste sted som en tak og påskønnelse fra den danske stat. Blandt bødlerne på Nylandsvej var denne husassistent måske det eneste væsen med menneskekærlighed og hjerte på rette sted. Adskillige patienter blev reddet takket være husassistenten. Og lad os så afsløre, at husassistenten er en mand: En tidligere tysk skuespiller, der efter protest blev ind-

kaldt til tysk militærtjeneste. Han hed Carl Heinz Neumann og var hjemmehørende i Hamborg. Han indkaldtes som infanterist, men ville ikke under nogen omstændighed ud for at skyde på andre mennesker, som han ikke havde det fjerneste imod. Han kendte periferisk en stabslæge og takket være dennes hjælp, lykkedes det ham at blive overført til Røde Kors-soldat. Når man endelig blev pisket til at være soldat, så var det trods alt bedre at hjælpe sårede og lemlæstede, fremfor selv at være med til at lemlæste andre. På et hospital i Hamborg blev Neumann uddannet som narkotisir — en uddannelse, der kun tog meget kort tid. Endvidere blev han sat til at lære dansk — og en dag sendtes han i tysk uniform over den danske grænse med besked om at melde sig til tjeneste først på militærhospitalet og senere på det forhadte Nylandsvejens hospital.

Han har bandet — og bedt til Vorherre.

Foruden gerningen som narkotisir skulle Neumann også være vagtmand. Om natten sneg han sig ind til de syge og hjalp dem, så godt han kunne. Det skete ikke een, men mange gange, at gestapo gav ordre til, at den og den patient

skulle dø. Neumann svor på, at de skulle leve, hvis han kunne gøre noget til det. — Jeg har bandet og bedt til Vorherre, når patienterne så allermost ynkelige ud, siger han selv, og så hjalp jeg, hvor jeg formåede, men hvis nogen havde opdaget det, ja, så var jeg naturligvis blevet skudt.

Neumann sluttede sit arbejde på Nylandsvej med at hjælpe fem patienter ud gennem underjordiske varmeledninger, idet han havde erfaret, at gestapo skulle komme for at likvidere disse, før kapitulationen. Disse fem patienter havde gennem erfaring fået et stort kendskab til metoderne og kunne blive ubehagelige vidner imod gestapo ved en eventuel senere retssag. De fem reddede livet—og blev vidner!

Eftersøgt af gestapo.

I stilhed gav den danske stat Neumann en opholdstilladelse her i landet, da krigen var slut. I den første tid blev han dog anholdt tre gange: 1) Af frihedskæmperne, der straks løslo ham igen efter at have hørt — og fået bekræftet — hans beretning. 2): Af politiet, der grundigt undersøgte hans forhold og løslo ham, og endelig 3): Af englænderne, der ligeledes foretog en undersøgelse med samme resultat som de to øvrige. Når Neumann var på fri fod, fik han hjælp, kost og logi hos tidligere patienter fra Nylandsvej, folk, han før havde hjulpet, fik nu lejlighed til at hjælpe ham. Endelig skal nævnes, at Neumann ikke blot hjalp patienterne på Nylandsvej, men han var også en meget værdifuld kontaktmand mellem patienterne og deres pårørende. Gang på Gang har han meddelt en far eller en mor, at »Deres søn er indlagt på Nylandsvej, og at hans tilstand er sådan og sådan«. Ofte ringede han til de pårørende, men for en ordens skyld havde han også anskaffet sig et civilt sæt tøj, som han tog på, når han opsøgte familier ude i byen, for ikke at skræmme livet af dem ved at komme i den forhadte tyske uniform. I flere måneder arbejdede gestapo ihærdigt for at finde frem til den person, der underrettede

danskerne om de indlagte på det tyske hospital, men det lykkedes dem aldrig at finde frem til Neumann. Alle de ansatte på Nylandsvej havde af gestapo fået den besked, at der var dødsstraf for at have forbindelse med fangerne eller deres pårørende — samt for at hjælpe dem, man ønskede skulle dø. Neumann gjorde det alligevel, og allerede dagen efter, at denne besked var givet de forskellige på Nylandsvej iførte Neumann sig en cotton coat, klatrede over plankværket bag hospitalet — og tog ud for at underrette forskellige af fangerne familier. Det lykkedes ham også engang at smugle en hustru ind til sin sårede mand, der var indlagt på hospitalet. Neumann kom ganske roligt spadserende med hende under armen. Vagterne kneb øjnene i, da han tog hende med ind på patienternes område: »Aha, Carl Heinz havde fået fat i en dansk pige!« De fniste uartigt, da han forsvandt ned i kælderen med hende. I en time sad hun hos sin mand, mens Neumann gik uroligt frem og tilbage på gangen. Så spadserede de to atter ud ad hospitalets dør med hinanden under armen — og vagtposterne kom med billige vittigheder. Neumann lod dem bare snakke, men hvis nogen havde kendt sandheden ...

Husassistentens egen beretning

— Forøvrigt, siger Neumann, vidste to af vagtposterne derude besked om min virksomhed, men de kunne holde mund. Jeg tror faktisk gerne, at de selv ville have hjulpet, men de turde ikke, når det kom til stykket. Det farligste for os var givetvis de danske gestapomænd, som nu og da blev indlagt for at udspionere os. En enkelt gang var jeg lige ved at gå i fælden, men det lykkedes mig lige at klare fri-sag — og få alle patienterne advaret imod ham.

I det efterfølgende vil vi lade husassistent, hr. Neumann, fortælle om sine erindringer. Til denne samtale havde »Pigtråd« også indbudt en sabotør, der i sin tid lå hårdt såret på Nylandsvejens hospital. Denne sabotør var en af dem, ge-

stapo ikke ønskede skulle reddes, men som alligevel klarede den, bl. a. takket være Neumanns hjælp.

»Han dør alligevel«.

— De spørger mig, hvorfor jeg hjalp patienterne, siger Neumann. Jeg ved ikke, om man kan kalde det menneskekærlighed ... Jeg kunne ikke lade være, så simpelt er det. Mit hjerte dikterede mig at hjælpe disse syge mennesker, men hvor var det ofte svært at være vidne til lidelserne. I adskillige tilfælde var jeg ude af stand til at yde nogen nævneværdig hjælp, fordi jeg jo var uden nogen som helst lægeuddannelse. Jeg husker endnu mange af patienterne, der lå derude. Jeg erindrer så tydeligt Svend Aage Nielsen, der for nylig blev interviewet her i »Pigtråd«. Han var mere død end levende, da vi fik ham på hospitalet efter hans besøg hos gestapo. Da de kom ind med ham, fik vi den besked, at vi skulle holde os fra ham, »for han døde alligevel«. Lad mig bare indrømme, at jeg heller ikke havde troet på, at han kunne leve. Om natten stjal jeg mig til at skifte hans lagener og forbindinger og også til nu og da at give ham lidt at drikke. I de fleste tilfælde var det kun muligt at hjælpe om natten, for ellers ville det blive opdaget. Jeg husker også, at jeg gik til lægerne og bad dem om at se til ham, for noget måtte der kunne gøres, men de viste blankt af. »Han dør jo alligevel,« sagde de, »hvorfor så spille tid på ham?« Han var vistnok den mest lemlæstede af alle dem, vi havde derude, men han var i besiddelse af en ukuelig livsvilje — og det hjalp ham jo, så han klarede den på en forunderlig måde. Jeg regner i dag Svend Aage til en af mine bedste venner. Jeg ville så gerne have hjulpet alle patienterne derude, men det var helt umuligt. Endelig var der også alt for meget arbejde. Jeg havde stuevagt for 60 mand, og dertil kom, at jeg var narkotiseret ved alle operationerne. Endelig søgte jeg at stjæle mig til at hjælpe de patienter, der var anbragt i kælderen. Det skete forøvrigt også, at vi

nu og da fandt patienter anbragt under helt fortvivlede forhold. For eksempel kom jeg en dag ved en tilfældighed op på loftet, hvor jeg fandt en patient anbragt under de ringest mulige kår. Han lå i isnende kulde og var hårdt såret — uden at nogen så meget som så til ham. Han hed Johannes, kan jeg huske, og var stedsøn af en kommunelæge. Det lykkedes ved forskellige kneb at få tilladelse til at overføre ham til kælderen, hvor der dog var noget varmere, og hvor der ydermere var chancer for nu og da at hjælpe ham lidt. Han klarede den også.

De mange, der døde.

— Men der døde mange derude?

— Det gjorde der jo desværre. I mange tilfælde var det ikke engang muligt at underrette familierne, fordi jeg ikke havde lejlighed til at konstatere, hvem de pågældende var. Nogle var jo bevidstløse, før de kom — eller før jeg fik forbindelse med dem, og så var vi jo afskåret fra at få at vide, hvor de pårørende skulle søges. Men Danmark kan være stolt af de unge, der døde derude. Mange af dem beundrer jeg meget. Kun yderst sjældent hørte man nogen beklage sig, selv om lidelserne var store. Jeg husker også ganske klart en dansk kaptajn, der ikke ville modtage hjælp af nogen. Navnet på ham erindrer jeg ikke nu, men han kom ind med et skud i halsen og var meget hårdt såret. Så snart jeg var alene med ham, søgte jeg at lindre hans smerter, men han vinkede mig væk. Han ville ikke have hjælp — hans eneste ønske var, at jeg skulle forsvinde, så han kunne være alene. Da jeg en time senere kiggede ind til ham, var det ikke muligt at gøre noget som helst, for da sov han lige så stille ind i døden. Ingen havde fået et eneste ord ud af ham — ingen kammerater var røbet. Man bøjede sig i beundring for en sådan mand, men der er næppe nogen, som kan sætte sig ind i, hvor svært det var at se på. Jeg har grædt mange gange derude. Bedre blev forholdene ikke af, at vi til stadighed gik i en frygt for gestapo — et ulideligt pres, fordi de

sata..., fordi de sadister jo også sad på nakken af os.

»Svinet skulle skydes«.

Her bryder sabotøren ind i samtalen, idet han siger:

— Neumann, kan du huske den dag, du stod og gjorde mig i stand, og ham gestapomanden kom...

— Ja, det kan du tro, du gamle. Det var ham, der sagde: »Hold da op med at hjælpe det svin, for han skal jo alligevel skydes ...

Sabotøren: Netop, jeg kunne have spyttet den satan...

Neumann: Han var i sandhed en skidt knægt!

Sabotøren: Jeg frygtede for, at du var blevet sat fast dengang. Kan du huske, at du bad ham om at forsvinde, og du smækkede døren lige for snuden af ham, idet du sagde, at du ikke var kommet for at skyde eller tortere folk, men efter ordre fra Hitler om at udrette et Røde Kors-arbejde, og det var det samme som at hjælpe ...

Fem blev reddet.

— Jeg husker det. Underligt nok gav det ingen vrøvl bagefter. Jeg var forberedt på en omgang, men den udeblev. Forøvrigt var det samme gestapomand, der gav besked om fangernes skæbne ved en eventuel kapitulation. »De fem af dem skal likvideres«, sagde han. Det skulle opfattes som en ordre, blandt andet til mig, men jeg svor på, at det skulle blive løgn, hvis jeg kunne gøre noget til det. Da endelig kapitulationen nærmede sig, og vi hvert øjeblik kunne forvente, at gestapo kom for at »likvidere«, var det, at jeg satte mig i forbindelse med illegale danske kredse, som gode venner blandt fangerne havde givet mig adresserne på. De kom ialt 14 mand. Vi kunne imidlertid ikke transportere fangerne ud gennem nogen af de sædvanlige udgange, fordi de alle var bevogtet, men så var det, at vi fandt på at benytte varmeledningen under hospitalet. Den var ganske vist kun 80 cm i diameter, men det lykkedes dog at få de fanger igennem den, som skulle være likvideret. Det var et uhyre vanskeligt arbejde

at transportere dem gennem den underjordiske varmeledning, men det lykkedes. En efter en fik vi dem velbeholdne væk. Senere erfarede vi, at det var i sidste øjeblik. Efter dette kunne jeg naturligvis ikke vende tilbage til hospitalet, for der ville jeg omgående blive skudt. Jeg tog så ud til nogle venner ude i byen — til nogle af dem, der havde haft pårørende på Nye-landsvejen, og for hvem jeg havde været kontaktperson. I de første fire uger sov jeg næsten uafbrudt. Det var reaktionen efter måneders spænding og pres.

Stakitmaler, kloakrensere, husassistent.

I de første år efter krigen arbejdede Neumann i tyske flygtningelejre her i landet. Neumann rejste fra den ene lejr til den anden, arrangerede teateraftener for dem, fik organiseret amatørteater o. s. v. Han fik lov til at blive her i landet, takket være den hjælp, han havde ydet på hospitalet, men let for ham blev den efterfølgende tid ikke. Da flygtningene var rejst, skulle han have andet arbejde. Han forsøgte sig som stakitmaler, men kunne ikke få nok at rive i. Så havde han et job som lagerforvalter i et bogbinderfirma, men det medførte bl. a., at han skulle køre på trehjulet cykle med varerne — det kneb en del og gav hård hud i hænderne og bagdelen, men han forsøgte alligevel at klare det. Senere har Neumann prøvet lidt af hvert. Han fik tilbud fra Montmartre om et scene-engagement, og kunne naturligvis ikke stå for det. Han sang muntre viser, optrådte også med en Carl Brisson-parodi. Kun enkelte i teatret vidste noget om, at det var narkotisøren fra det forhadte Nyelandsvej, der nu så

løssluppet søgte at muntre publikum. Men en dag holdt engagementet op, og det viste sig svært at få et nyt. Så prøvede han at klare sig som jord- og betonarbejder, som kloakrensere og alt muligt andet. Endelig har han også været på en kortere tourné til Tyskland, hvor han havde engagement på forskellige scener.

Her trives jeg bedst.

— Men jeg vendte hurtigt tilbage her til landet, siger Neumann, for her urives jeg bedst.

— Også uden engagement på en scene?

— Alvorligt talt ligger det sådan, at jeg ikke mere bryder mig om at optræde. Jeg er nu mandlig husassistent, og det er jeg glad for. Jeg kunne ganske vist overkomme meget mere, men det lykkes mig måske også en dag at få mere arbejde. I øjeblikket har jeg rengøringspladser to steder. Jeg kommer en gang om ugen og gennemskurer huset, og begge steder er de enige om, at de aldrig har haft det så rent, som efter at jeg er kommet. Det sker, når jeg går i gang med nogle trapper, der skal skures, at jeg så synger af mine lungers fulde kraft. Det hjælper på arbejdet — man glemmer sorger og bekymringer ... man blot arbejder og synger, og inden man ser sig til, er arbejdet overstået. Jeg har i sandhed al mulig grund til at være tilfreds, og jeg er det også, især da, hvis jeg kunne få et par steder mere at gøre rent. Hvis De skulle kende nogen, så kan De altid få fat i mig på tlf. Valby 3175 v. De kan blot spørge efter tidligere skuespiller, tysk vagtmand, narkotisør, Røde Kors-soldat, lagerforvalter, bud, jord- og betonarbejder, husassistent Carl Heinz Neumann!

HANS FOSMARK

Et eventyrligt spændende liv i kirurgiens tjeneste

Ferdinand Sauerbruch: *En kirurgs liv*. 303 sider, 14,75.
Jespersen og Pio.

En kendt tysk kirurg fortæller levende om sit livs begivenheder, sine opfindelser, operationer og om de berømte mænd, han gennem sin lægevirksomhed kom i forbindelse med.

Man præsenteres for mænd som kejser Wilhelm II, den »gamle« Rotschild, zar Ferdinand af Bulgarien, kong Konstantin af Grækenland, Hindenburg, Ludendorff og Hitler.

Man følger ham på en særlig mission fra kejser Wilhelm til sultanen i Konstantinopel under første verdenskrig. Hans skildring af audiensen hos de troendes behersker, hvor han tiltvinger sig en privatsamtale med denne, er et rent tusind og een nats-eventyr, der får fantastiske følger. 28 år gammel opfandt han undertryks-kammeret, der muliggjorde indgreb i brysthulen, og under første verdenskrig en sindrig kunstig hånd. Han fortæller om, dengang han trak en tand gratis ud på Lenin, medens han endnu var ung student i Zürich og om sin rejse som kurer for kong Konstantin af Grækenland.

Han opererede den engelske lord og den fattige tjener på stamkneipen på ganske samme måde og behandlede dem ens. Kun måtte lorden af med adskillige pund i honorar, medens tjeneren på indstændigt forlangende fik en regning på 50 pfennig.

Om sit møde med Hitler fortæller han:

Jeg var rede til at stå ansigt til ansigt med Hitler.

Med eet åbnedes en dør lige overfor og en kæmpe stor hund for ind, stirrede på mig, spillede gabet op, skar tænder, gøede vildt, satte benene på mit bryst og snudede mod min hals.

Han fortæller, hvorledes han fik

hunden beroliget, og i samme øjeblik trådte Hitler ind.

Han blev stående målløs i døren. Raseriet lynede i hans øjne, han knyttede hænderne, styrtede imod lægen og skreg: »Hvad har De gjort ved min hund?«

Og medens hunden gjorde sig lækker for at blive kælet for og vedblev at slikke lægens hånd, udstødte Hitler et raseribrøl.

»De har taget det eneste væsen, der virkelig var mig tro, fra mig... jeg lader hunden skyde! Hunden går ellers kun til mig... den hænger kun ved mig! Den hund er den eneste skabning, i denne verden der er mig tro«. Han hævede stemmen til en skinger diskant.

»Jeg er omgivet af utro generaler, af forræderiske idioter... idiotiske officerer! Mine soldater deserterer! Ingen hænger ved mig, kun denne hund! Jeg vil ikke se den mere, tag den med, jeg forærer Dem denne køter.«

»Jeg kan ikke vinde denne krig«, hylede han senere, »når hæren svigter, og generaler og officerer forråder mig!«

Det var et forfærdeligt syn for en læge, og da han truede med at gå, skreg Hitler:

»Hvad bilder De Dem ind? Fordi De er en berømt læge, tror De at De kan tillade Dem alt. Først kommer De ikke, når jeg kalder, og så bliver De uforskammet. Jeg lader Dem arrestere!«

Efter Tysklands sammenbrud blev Sauerbruch indstævnet for afnazificeringsdomstolen og en dommer spurgte ham: Hvilke personer kan De nævne, der vil være rede til at udtale sig til gunst for Dem? Og han svarede: »Jeg håber, at de mange sårede og de mange syge, som jeg har hjulpet, og hvis

liv jeg har reddet, vil tale til gunst for mig.«

Han slutter bogen med at sige, at det samme vil han sige, når han bliver kaldt bort til den store armé, og anklageren foreholder ham den megen champagne, han har drukket, og de mange kvinder, han forelskede sig i; men her vil han tilføje »min kære anklager«, for deroppe må man jo ikke være grov.

N. F.

Øverland taler frisk fra leveren

Ny bog på dansk med aktuelle taler og artikler.

Forfatteren Hagemund Hansen har haft den gode ide at samle en del af de taler, digteren Arnulf Øverland har holdt det sidste par år. Der er også kommet nogle artikler med.

Det er således to modstandsfolk, der her har samarbejdet. Hagemund Hansen sad i Frøslev og Øverland sad tre år i Sachsenhausen ved Berlin.

Der er blevet en lille bog ud af samarbejdet på 72 sider, og forlaget Fremad har givet den et pænt og ret stiligt udstyr.

Alle bogens 9 taler og artikler er

Lauritz Nielsen

Faaborg

Faaborg

Andels

vineslagteri

Svendborg
Boghvede- og
Havregryns-
mølle

1/3 Savmøllen

i

Ullerslev

magtfulde indlæg i tidens debat. Øverland har sin store styrke i, at han kan tale ud af karsken bælg, ubundet af politiske mandater, alene bundet til at sige, hvad han nu mener, der bør siges i dag. Og det må indrømmes, at han taler frisk fra leveren, og at han ikke lader tunge eller ubehagelige problemer ligge. Han er en flittig avislæser, og og hans taler og artikler kan også karakteriseres som en række aktuelle kommentarer til døgnets debat.

Det var ikke Norge, der overfaldt Tyskland.

Man kan ikke hævde, at han i særlig grad kører frem med egne oplevelser fra okkupationstiden. Kun enkelte steder får man at vide, at han selv har været med, men han henviser flere gange til, at man bør drage lære af Norges situation den 9. april, ligesom han beder fredsvennerne betænke, at det ikke var Norge, der overfaldt Tyskland, ligesom han i debatten henviser til, at der jo ikke findes eet menneske, der tror på, at Norge rustet, fordi man pønser på at starte en krig mod Sovjet.

I en tale til de flygtede baltiske

studenter opruller han et dystert billede af de baltiske staters skæbne efter landenes indlemmelse i Sovjetunionen. Alene i Tallin, en by på godt og vel 150,000 indbyggere, er næsten en trediedel russere, mens der før krigen knap var 10,000. Man fjerner landets elite, først og fremmest akademikerne — embedsmænd, jurister, læger, journalister, folkeskolelærere. Det er ikke nødvendigt at fjerne alle på een gang. Pressen ensretter man, så kan journalisterne gøre, hvad de vil. Vil de tage parti mod deres eget folk, kan de gøre det. Hvis de ikke vil, kan de gå i hundene. Lærerne får samme valg.

Sådanne forhold er utålelige, siger Øverland, og han henviser til, at man jo selv har prøvet noget lignende i Norge, og at man derfor gik til modstand.

Vi ville ikke have fremmede herrer

Hvorfor? Jo, det siger han os også på sin bramfri måde: Vi ville ikke have fremmede eller indfødte herrer. Vi ville ikke have herrer her i landet. Vi ville ikke have andre til at tænke for os. Det vil vi i al skrøbelighed selv gøre.

Vi ville ikke leve under sådanne retsforhold, at ingen tør åbne munden af frygt for, at nogen skal høre, hvad man siger og bringe det videre.

Vi ville ikke leve i et samfund, hvor mennesker, som vi måske kender, pludselig forsvinder, og ingen ved, hvor de bliver af.

Vor krig er endt. Men udryddelseskrigen mod de baltiske folk har varet i ti år, og de ved ikke, når den ender og heller ikke hvordan.

En tale til de tjekiske landflyg-

tige udmunder med næsten profetiske ord: Men troen er i sig selv en livskraft. Og ved denne livskraft, legemliggjort i Thomas Masaryks ædle skikkelse, skal det tjekiske folk sejre.

I en tale, holdt i København på majdagen i 1951, ironiserer Øverland over de kraftige, russiske skældsord. Ordene har fået en dialektisk bevægelig betydning, siger han. Vi har f.eks. lært, at Pravda betyder løgn, at frihed betyder tvang, at demokrati betyder diktatur. Når Gromyko kalder Churchill en kannibal, kan det jo være, at han mener vegetarianer.

Hans kommentar til diktatoren går ud på, at det farlige består i, at diktatoren likviderer alle oprigtige rådgivere og nægter at høre andet end sin egen ros. Den, som ikke tåler nogen opposition, får heller aldrig nogen sandhed at høre, og midt i kredsen af sine medarbejdere og rådgivere er han så ensom og isoleret, som om han sad i en polstret celle. Han kan ingen fremmede sprog, han læser kun georgisk og russisk, i aviserne kan han bare læse sine egne ord. Hvor skal han få noget at vide om fremmede folk? Hvem skal han stole på? Alle sine kammerater fra revolutionsdagene har han dræbt (undtagen den aldeles uskadelige Budjonini).

Farligt misbrug af propaganda

Øverland er meget bekymret for propagandaens behandling af mange ting. Han nævner således et eksempel fra det svensk-russiske forhold: For nogen tid siden var Moskva radio stærkt optaget af Sveriges krigsforberedelser. Man kune bl. a. meddele, at svenske skibsværfter efter offentlig bestilling byggede hele serier af landgangsbåde, bestemt for invasion på Østersø-kysten.

På en måde var dette rigtigt,

Manufaktur
Trikotage

J. GEERTSEN

Halskovvej 40 . Korsør.

DUCAN RADIO

Radio og Grammofonmøbler

Gross. A. Jeppe Jensen
Rewentlovsgade 8 — København

**NORDISK FLAG
og FANE FABRIK**

Frederiksberggade 26
Tlf. Central 9752

Undløse

Mølle og Savværk

pr. Tølløse.

Køge Kulforretning A/S

PAKKO TRYK A/S

Papemballage
KORSØR

fortsætter Øverland, for bådene blev bygget efter bestilling, nemlig efter bestilling fra Sovjetunionen. Og ganske vist var det fiskerbåde, men de har en særlig konstruktion, som gør dem vel skikkede som landgangs både — dersom russerne skulle have til hensigt at landsætte tropper på den svenske kyst.

Den svenske regering har givet sovjetregeringen kredit på disse bestillinger. Hele forretningen er et led i den milliardkredit, som Sverige yder Sovjet.

Det er letforståeligt, at handelsminister Myrdal, der i sin tid fik denne ordning gennemført, ikke havde tænkt sig, at ordningen kunne bruges som bevis for, at Sverige planlægger et angreb mod Rusland!

Øverland er også inde på en omtale af kritikken af de stigende militærudgifter. Han siger, at risikoen er stor ved at spare på militærbudgettet, for risikoen er den, at det, vi sparer i penge, må vi betale i blod. Og, tilføjer han, slipper vi med penge, så slipper vi billigt.

I sin tale på Nordens dag i 1951 advarer han mod at bygge det nordiske samarbejde op på veltalened. Vi må arbejde fællesinteresserne frem.

Nogle ville vel gætte på, at Øverland på grund af sin fortid i dag ville sige nej til en tysk genoprustning.

Tyskland rejser sig — skal vi finde os i det? spørger han. Han svarer selv med ordene: Det bliver vi nok nødt til — hvis vi vil bo i Europa.

Han er også stærkt inde på Asiens overbefolkning og vender sig her mod påstanden om, at sultende mennesker skulle have en stærkere kønsdrift end andre. Han henviser til, at hans kone tilbragte to år i k-z-lejren Ravensbrück blandt 30,000 kvindelige fanger. Her gik sulten på livet løs — men ingen var plaget af kønsdrift.

Om sine egne erfaringer henviser han til, at han sad i tre år i k-z-lejren Sachsenhausen, den store lejr ved Berlin. Til at begynde med var de 200 nordmænd, men af dem døde hver fjerde på grund af sult. Men da Røde Korspakkerne kom fra Danmark og Sverige ophørte de mange dødsfald — og kønsdriften kom igen.

Øverland tilføjer derfor med en vis ret, at det ikke er nødvendigt at fortsætte sultningsforsøg med rotter, for der foreligger allerede mas-

seksperimenter, udført med mennesker.

Bogen slutter med at gengive talen, Øverland holdt til studenterne den 17. maj 1952. Han tager sit udgangspunkt i Bjørnsons ord: Også vi, når det bliver krævet. Han henviser til en udtalelse om, at 30,000 veluddannede og veludrustede norske soldater ville have kunnet afværge katastrofen i 1940.

Det tiltalende i Øverlands taler og artikler er hans realitetsbetonede indstilling og hans vilje til fuld ærlighed i sin stillingtagen.

Orkestret i Theresienstadt måtte spille uafbrudt i 10 timer

EN DANSK KOMMISSION VAR PÅ BESØG

Komponisten, arrangøren, dirigenten m. m. Peter Deutsch har fortalt »Tidens Kvinder« småtræk fra den tid, han sad i koncentrationslejren Theresienstadt:

— Da jeg havde været i Theresienstadt et par måneder, blev det gennem opslag bekendtgjort, at k-z-lejrens symfoniorkester søgte en ny dirigent. Jeg søgte stillingen og måtte aflægge prøve for den sikkert mest krævende dommerkomité, som længe har været samlet på eet sted: blomsten af den mellem-europæiske intelligens og musikprofessorer fra Wien, Prag, Haag, Paris og Amsterdam. Jeg fik jobbet — og efter den tid var inde-spærringen ikke så svær at komme igennem, fordi jeg kunne få lov til at arbejde med det, der nu engang er min livstråd: musikken. Orkestret var fremragende. Det var på 50—60 mand, størstedelen folk fra philharmonikerne og symfonikerne i Amsterdam, Wien og Prag, så det

var ikke rene amatører at arbejde med.

Theresienstadt havde som så mange andre tyske »mønsterlejre« ofte besøg af kommissioner fra forskellige europæiske lande, og hver gang blev lejren jo sat på den anden ende, for at alt kunne synes fest og glæde, når gæsterne kom. Symfoniorkestret måtte f. eks., da den danske kommission var på besøg, spille fra kl. 8 om morgenen til klokken 6 om aftenen — koncert i eet stræk.

En anden gang fik vi meddelelse om, at der skulle komme en delegation fra Schweiz, og at lejrens SS-kommandant ønskede, at der skulle opføres en opera. De kom til mig og spurgte, hvilken opera or-

Folkebanken

for Frederikshavn og Omegn

Aktieselskab

¹/₅ SÆBY SKOTØJSFABRIK

Sæby Folkeblad

**Østvendssyssel
Andelssvineslagteri**

SÆBY

»Gamma« Motorfabrik ¹/₅

Frederikshavn

**Sæby
Automobilforretning**
v/ I. M. Stiholt

**HERNING HEDE
DISCONTOBANK
AKTIESELSKAB**

A. P. HENRIKSEN
HAMMERUM . TLF. 39

R. F. HESSELBERG

HADERSLEV

**HADERSLEV BANK
AKTIESELSKAB**

JACOB JACOBSEN

Tlf. 71

Ikast

**FOLKEBANKEN FOR HERNING
OG OMEGN**

Aktieselskab

Fa Poul Christensens

Trikotagefabrik

Ikast

Hilsen fra Holland

**Som før vil vi også nu
bevare håbet**

Borgmester G. Boekhoven, Ni-euwe-Pekela (Holland), tidligere Neuengamme, sendte ved juletid gennem »Pigtråd« danske kammerater denne hilsen:

Julen 1952 nærmer sig. Jul betyder fredens fest, lysets sejr over mørket. Uvilkårligt ser vi os tilbage i disse dage og vore tanker dvæler ved de mørke dage omkring julen 1944.

I sommeren 1944 var der et glimt af håb især for dem, som led i koncentrations-lejrene.

De allierede styrker var på vej. Sejren var nær! Men pludseligt kom de frygtelige nyheder om von Rundstedt-offensiven i Ardennerne. De tyske tropper kom som lyn fra en klar himmel, og de allierede tropper, der blev overraskede, trak sig tilbage.

Der var i sandhed mørke juledage over hele Europa. De triste nyheder nåede koncentrations-lejrene og fangernes udtærede og trætte ansigter udtrykte tvivl og fortvivelse. Havde man håbet for-gæves? Men håbet bevaredes og denne tro på julen og det solide venskab mellem alle nationers fan-

C. W. S. Svineslagterier ¹/_s
Herning Svineslagteri

¹/_s Jacob Jensen & Co.
TRIKOTAGEFABRIK
Telf. Hammerum 15.

Jensen & Stampe

Hammerum

ger var stærkere end frygten for von Rundstedts offensiv.

De tyske hære blev spredt. Lyset triumferede over mørket.

I disse juledage — efter at jeg sidste sommer besøgte danske kammerater, føler jeg trang til at udtrykke min store taknemlighed for venskabet og gæstfriheden.

Ganske vist har vi atter koncentrationslejre, ganske vist er lyden af fredsklokkerne borte, og vi føler atter tvivl. Frygten for at miste friheden og den menneskelige personlighed bliver stadig større.

Men julen 1952 nærmer sig og dagene med lys og håb med den.

Lad os alle være opfyldt af pligten, idet vi mindes faldne kammerater, ikke i fortvivlelse, men i international solidaritet.

International konkurrence om monument for den ukendte politiske fange

To danske udkast til London.

Charlottenborg-udstillingen af udkast til et monument over den ukendte politiske fange samlede så stor publikumsinteresse, at man måtte forlænge udstillingen.

To kunstneres arbejder blev af Dansk Billedhugger-Samfund udpeget som de bedste. Den ene er den 26-årige sydslesvigske billedhugger Gerd Günther Nielsen, hvis udkast efter de sagkyndiges mening har store chancer for blive placeret i hvert fald mellem de mange skulpturer, det nu bliver den øverste jurys opgave at bedømme. Gerd Günther Nielsen, der har måttet deltage i den sidste verdenskrig i tysk trøje, men nu er gift og bosat i Danmark, har symboliseret den ukendte politiske fange i skikkelse af en mishandlet mand. Man aner mere end man ser, at denne skikkelse mangler arme, og at hovedet udtrykker vild

smerte. Der er styrke og fint bevæget rytme over figuren.

Gerd Günther Nielsen er født d. 3. 1. 1926 i Frederikstad som søn af postinspektør Nikolaj Nielsen, der stammer fra Sandager i Sydtønder amt og nu er bosat i Slesvig by. I 1947 kom den unge begavede mand til Danmark, hvor han blev elev på Kunst-Akademiets billedhugger-skole, og hvor professor Johannes Bjerg blev hans lærer. Blandt professorerne på Charlottenborg i København betegnes den unge sydslesviger som en meget talentfuld elev.

Den anden kunstner, komiteen har udpeget er Ulrika Marséen, der har lavet en gruppe af to kubiske figurer, præget af tung monumentalitet

Fra Danmark sendes de udtagne arbejder til »Institut of Contemporary Arts«, hvor den internationale konkurrence afholdes. I alt deltager 54 lande med ialt 3500 arbejder.

Der er udsat fire præmier på 20 000 kr., og mellem disse vælges Grand-Prix-modtageren, som belønnes med ca. 90 000 kr. Figureerne vil blive vist ved den internationale udstilling i marts i Tate Gallery.

Skive Lastbilcentral A S

Telefon 979 . 980 Kan omstilles 665

*Restauration - Servicestation
Dieselolie - Smørelolie - Vask - Smøring*

JUNGS BOGHANDEL STEPHAN AGGER

Skive.

AKTIESELSKABET Silkeborg Bank

Aktieselskabet
Handels og
Landbrugsbanken
i Silkeborg

SKIVE TØMMERHANDEL $\frac{A}{S}$

TELF. 33—34

SKIVE

Postgiro 48.152

HORSENS LANDBOBANK $\frac{A}{S}$

Landbosparekassen
i Horsens

AKTIESELSKABET
**N. Raackmann-
Papirvarefabrik**
HORSENS

$\frac{A}{S}$ Arbejdernes
Fællesbageri
Horsens

HORSENS TRÆLASHANDEL $\frac{A}{S}$

Brødrene
Danielsen

Petersen og Sørensen
Cigarer og Tobaksfabriker
Horsens

Kristian Kirks
Telefonfabriker A/S
HORSENS

Chr. Lauritzens $\frac{A}{S}$
Telf. 151
Horsens

Dansk Metal-Ætseværk $\frac{A}{S}$
Horsens

Børge Kristensen A/S
RADIO - ELEKTRO - HEGN

Jernbanegade 22
Hjørring, telf. 611

Chr. H. Nielsen junr.

AKTIESELSKABET

HJØRRING

Limfjord *Luxus*
Rejer

»Herning«

POUL NIELSEN
Østergade 61 - Tlf. 1467
HJØRRING

Hjørring Jern

og **Staalforretning A/s**

Grosserer

CHR. JESPERSEN

HJØRRING

Vraa

Andels-

svineslagteri

Skyldig i 90 fangers død.

En fransk militærdomstol har afsagt dom i sagen mod tyske læger, der har foretaget medicinske eksperimenter med fanger i den tidligere koncentrationslejr Struthof ved Metz. Professorerne Rickenbach og Hagen idømtes livsvarigt tugthus. In absentia dømtes professor Hürt og Dr. Rüh til døden. Dr. Bong frikendtes.

Retten kendte lægerne skyldig i at have forvoldt 90 fangers død ved deres eksperimenter med et nyt middel mod tyfus.

Ved processen fortalte den norske professor Leif Poulsson, at han havde set 80 zigøjnere blive brugt som forsøgsdyr i koncentrationslejren. Professoren, der selv var fange i lejren, aflagde vidnesbyrd mod sagens to anklagede, nazi-lægerne Otto Rickenbach og Eugen Hagen

og afviste en påstand om, at han selv havde været Hagens assistent. Han havde kun taget sig af fanger, som Hagen havde brugt til sine forsøg.

Poulsson fortalte, at Hagen havde podet sunde zigøjnere med et særligt tyfus-præparat. De viste alle en temmelig stærk feberagtig reaktion, men deres tilstand ændredes iøvrigt ikke nævneværdigt. Efter en måneds hvile fik de 40 indsprøjtninger med »en gullig vædske«, mens intet blev gjort ved de andre. Anklagemyndighederne hævder, at der forekom dødsfald og sygdomstilfælde indenfor den sidste gruppe.

Vidnet udtalte videre, at professor Rickenbach havde foretaget giftgasforsøg med kz-fanger. Under disse forsøg var flere fanger døde.

På anklagemyndighedens spørgsmål erklærede Poulsson, at de to lægers virksomhed efter hans mening var forbryderisk.

**A/s Vraa Korn og
Foderstofforretning**

Telf. 69

(Juul Bertelsen)

Postkonto 34805

»Morderen kommer«.

Efter franske oplysninger skal de anklagede i kz-lejren Struthof have foretaget eksperimenter med 1700 kvinder og 10.000 mænd for at finde et nyt og bedre middel til bekæmpelse af tyfus. I alt er seks

JØRGEN STORM

Hjørring

AKTIESELSKABET

Hjørring Discontobank

tyske læger anklaget, men kun to har man fået fat i.

*Retten*s formand oplæste på processens første dag en beskrivelse af forholdene i Struthof-lejren. Beretningen belaster i særlig grad professor Hagen. Det hedder bl. a.: »Hver torsdag, når Hagen gik sin runde i lejren, var fangerne slået med panik. Ordene »Morderen kommer« var på alles læber.

Retten har også været henlagt til kz-lejren Struthof. Man fastslog her, at forbrændingsovnene og de slagterkroge, ofrene blev hængt i, stadig kan ses. Også obduktionsrummet og lighallen forefindes stadig. Med særlig Gru så dommeren på et skur, hvor fangerne klippede hår opbevarede, før det solgtes til børstenbindere.

Turistfolk interesseret i 4-maj-kollegiet.

På turistdagen i Aalborg besøgte 130 formænd for turistforeninger landet over 4-maj-kollegiet. Det, der vakte turistmændenes særlige interesse, var den nødhotelordning, som kollegiet praktiserer i feriemånederne, da kollegianerne er bortrejst fra undervisningen i Aalborg.

Ordningen skaber en lettelse i hotellernes højsæson, hvor kapaciteten kan være yderst anspændt.

Ordningen medvirker desuden til at styrke kollegiets økonomi.

Dødsdom over franske hipofolk.

Otte franskmænd, der under krigen pinte frihedskæmpere i terrorhovedkvarteret i Rue de la Pompe, blev dømt til døden ved en militærdomstol. Tre andre fik livsvarigt fængsel, og en kvinde tyve års strafarbejde. Yderligere syv — deriblandt terrorchefen Friedrich Berger — blev ligeledes dømt til døden, men in absentia.

En af de mest raffinerede torturmetoder var at kaste frihedskæmperne i et kar med iskoldt vand og lade dem blive der, indtil de tilstod. En anden yndet tortur var at brænde mændene på fodsålerne og kvinderne på brystet.

Anklageren hævdede, at ialt 400 franskmænd var ofre for torturen. Heraf døde de 60. 120 deporteredes til Tyskland, hvoraf kun halvdelen vendte tilbage.

**WISSE
&
JANSEN**

Skræderi
Konfektion
Lingeri

Bispensgade 2, Aalborg

Dansk Kafferisteri

Aktieselskab

Kolding

Biscuitfabriken

» OXFORD «

Hjørring

Aktieselskabet
KOLDING KORN

KOLDING

J. Nøhr

Fruget en gros

Jernbanegade 36
KOLDING

C. C. Damekonfektion

Søndergade 30

Kolding

Brdr. Knudsen

Trikotage - Børnekonfektion

Adelgade — Kolding

1/8 Sydjydsk Maskinfabrik

Søndergade — Kolding

De danske Mejeriers

Maskinfabrik

A. m. C. A.

KOLDING

Dansk Fjerindustri

Kolding

$\frac{A}{S}$ P. Schou & Co.
TRÆLAST
Kolding

Hans Hansen
Sølvsmiede A/S
Østergade 3 — Kolding

$\frac{A}{S}$ Automobilhuset
Fynsvej 17-21 . Telf. 103-123
Kolding

Sukkervarefabrikken
„KOLDING“
OTTOSGADE 35
KOLDING

Brdr. Volkerts Fabrikker $\frac{A}{S}$
Kolding

Hotel Kolding
KOLDING

$\frac{A}{S}$ Marius Mogensen
Kolding

Er han titoist, fordi han aflytter Prags radio?

Fuldmægtig Anders Døssing, tidligere Dreibergen, Sachsenhausen og Neuengamme, har i »Politiken« offentliggjort en artikel om de sidste begivenheder i Tjekoslovakiet. Særlig med Prags radio som kilde dokumenterer han, at der virkelig er tale om antisemitisme. Han angriber også »Land og Folk«s behandling af sagen, og bladet svarer med at beskylde Anders Døssing for titoistisk virksomhed.

Anders Døssing er som bekendt søn af den afdøde danske ambassadør Døssing i Moskva.

Thorvald Opstrup
Maskinhandler
Havnen - Kolding - Tlf. 113

$\frac{A}{S}$ Th. Petersen & Co.
Kolding

$\frac{A}{S}$ Frøkontoret
for undersøgt Markfrø
KOLDING

S. Winklers Eftf. $\frac{A}{S}$
Herrekonfektionsfabrik og Trikotage en gros
KOLDING

Brug danske Hørvarer
ANDELSSELSKABET
KOLDING HØRFABRIK
KOLDING

Mindekors ved Århus domkirke.

*Skal minde om de højeste og
dybeste værdier.*

Ved Århus domkirke har der i tidligere år til jul været rejst et stort mindekors, beklædt med granrene og projektørbelyst. Samtidig med, at idéen dertil kom frem, opstod også planen om et mindekors, der skulle stå her hele tiden og ikke blot i julen til minde om de ofre, besættelsestiden krævede i Århus. Denne plan er nu virkelig gjort.

Indvielsen fandt sted lige før jul, og indvielsestalen holdtes af stiftsprovst Kaj Jensen, der bl. a. udtalte, at korset skal minde om, hvori tilværelsens højeste og dybeste værdier består. — I en tid som vor, hvor slaphed og sløvhed breder sig i vort folk, er der grund til at spørge: hvor er de værdier, der bevarer og rejser et folk? Gives der sådanne værdifaste ting?

Da står korset der og prædiker: Større kærlighed er der ingen, der har, en den, der sætter livet til for sine venner. Gid vi i Danmark aldrig skal komme derhen, hvor vi mister evnen til at harnes over uret og modet til at værne det dyreste, vi ejer.

På mindekorsets granklædte bund lagdes flere signerede dekorationer, bl. a. fra Århus byråd og Frihedsfonden, ligesom mange buketter blev lagt af slægtninge til dem, korset er rejst for.

Et par ironiske bemærkninger til en skæv udvikling.

Man bedes bemærke pressemeddelelsen om, at »Jenny Holm« blev benådet og løsladt lige før julen 1952. Meddelelsen lød i al sin kort-hed således:

»Som den sidste af de danske, der efter kapitulationen idømtes 16 års fængsel for forbrydelser under besættelsen, er den 34-årige storstikkerske »Jenny Holm«, hvis virkelige navn er Ellen Anne Marie Deutzmann, blevet benådet og løsladt. Løsladelsen er et led i årets juleamnesti«.

Dette skrives ikke af had til disse personer, for de er ikke engang ærligt had værd, og man skal ikke græde over spildt mælk, justitsministeriet må jo have en anden mening end »den offentlige«.

Vi har stort set affundet os med, at mennesker, der talte med norsk accent, overfor landets borgere angav, at de var forfulgt af gestapo, og når de så fik hjælp angav disse borgere til gestapo. Ligeledes har vi affundet os med, at manden, der kom til Danmark som »Wienerbarn« og i kraft af sin begavelse opnåede gode stillinger her i landet, blev storentreprenør på de tyske arbejdspladser og på skrømt lod som han ville yde modstandsbevægelsen hjælp, hvorefter han angav modstandsbevægelsens folk til gestapo, til tortur, koncentrationslejr eller henrettelse.

Man kan dog endnu harmes over, at »danske mænd«, der under besættelsen optrådte som storværnemagere og tjente hundredtusinder

eller millionbeløb, bliver »frifundet« og får tilkendt »erstatning«, medens andre, der var uangribelige i national henseende, på grund af gestapos jagt på dem blev inde-spærret eller slået ud af deres erhverv i dag må føre en kummerlig tilværelse — ofte mærket af ophold i koncentrationslejr eller tysk fængsel eller tortur.

Men vi befinder os i »denne søde juletid og vi skal være gode imod hinanden«, så lad os glemme alt dette.

Aalborg, julen 1952.

A. E. D.

Elektrogeno

v/ Lauritzen & Nielsen

Kolding

N. SKOU & CO.

Triangel - Austin - Service

Hans Ludvigsvej 21 - Kolding

Nielsen

og Skou Petersen ^{A/S}

Isenkram en gros

Telf. 3434 — Kolding

^{A/S} Motorcompany

aut. Forhandler

Kolding

Laasbygade 73-77 . Telf. 1879 - 1880

Sydøstjydske

Teglværkers Kontor

Munkegade 10 - Kolding

Telf. 919.

Bech & Kildehøj

H. Kildehøj og J. Jeppesen

Murermestre og Entreprenører

KOLDING

^{A/S} Kolding

ny Betonvarefabrik

Kolding

Kolding

Trikotagefabrik

FYNSVEJ - KOLDING

KOLDING STRØMPEFABRIK ^{A/S}

HOLLÆNDERVEJ 12-14

KOLDING

Aktieselskabet

Kaalunds Sæbefabriker

KOLDING

Margarinefabriken

„Koldinghus“

Telf. 1407 . Grønningen

Kolding

Oscar Christensen

Kolding

Paris—København.

Oberstløjtnant P. M. Digmann, tidligere Frøslev, er vendt hjem fra Paris efter et halvt års ophold på NATO Defence College.

Sommertur**til Helsingør—Helsingborg**

Foreningen Gestapofangerne har planlagt sommerturen til dagene 16.—17. maj.

Turen går til Helsingør—Helsingborg med besøg i Ramløse.

Man venter, at der vil blive lejlighed til at hilse på en del af de svenskere, der udførte en storstilet redningsaktion gennem Svensk Røde Kors ved de mange danskeres hjemtransporter efter kortere eller længere ophold i fængsler og i lejre.

Til dagene 16.—17. maj knytter sig desuden den omstændighed, at det meget store antal danske fanger kom hjem til Danmark netop den 16. maj

Krusaa venter**på den danske afgørelse.**

Ifølge »Kieler Nachrichten« har forbundsmedlem dr. Edert erklæret, at der fra tysk side nu er blevet rettet en fornyet henvendelse til København om snarest muligt at træffe en endelig afgørelse vedrørende omlægningen og udvidelsen af grænsevejen og opførelse af en ny toldstation. Forholdet er det, siger dr. Edert, at man på tysk side har planerne liggende fuldt færdige, og det eneste, man venter på, for at kunne komme i gang, er koordineringen med de danske planer.

Meddelelsen er viderebragt af Flensborg Avis den 2. januar.

Da man således endnu ikke kender vejføring eller vejniveauet, forstår man, at det ikke har været muligt endnu at fastslå, hvor det påtænkte monument for greve Folke Bernadotte skal anbringes.

Deraf følger igen, at gassen i ret udstrakt grad går af den ballon, der har været pustet op med kritik af komiteens arbejde.

Efterlysning.

Den norske modstandsmand, civilingeniør Johan Herman Wessel, søn af afdøde generaldirektør Hjalmar Wessel, Oslo, var ansat i Rjukan-distriktet, da Norge blev okkuperet. For at kunne deltage videre i kampen gik han over fjeldet i Vestlandet, og det er konstateret, at han ikke er omkommet på denne tur — men hvor er han nu? spørger hans gamle mor.

Han er født den 22. 7. 1915. Danskere, der evt. måtte kunne give oplysninger om ingeniør Wessel, bedes skrive til fru Kirsten Baarsrud, Sarpsborg, Norge.

Aalborg.

På frihedsskollegiet i Aalborg blev seks nye værelser taget i brug efter juleferien. Udvidelsen af kollegiet er mulig gjort ved at tage en del af kollegiets loftetage i anvendelse og er sket for midler fra kollegiets udvidelsesfond. Af de seks nye værelser er de tre allerede »solgt«, idet Nationalbanken, Kammeraternes Hjælpefond og Svend Nielsen og frue, Hjørring, hver har skænket 5000 kr. til værelsernes indretning.

Esbjerg billigst.

En sammenligning mellem værelsepriserne på 4-maj-kollegierne viser, at Esbjerg har den billigste pris. Man regner i Esbjerg med, at man kan fortsætte med de billige priser til trods for fordyrelse på mange ting.

Kollegiets venner.

Der er i Horsens startet en forening »4. maj kollegiets venner«, hvis formål dels er at søge at gøre opholdet i Horsens billigere for de unge studerende og dels at understøtte kollegiet, så det endnu bedre end før kan stå som et værdigt minde om frihedskampen.

Fra Vestre til Washington.

Den danske vicekonsul i Chicago Carlo Christensen, tidligere Vestre fængsel, er nu udnævnt til kultur-attaché for U.S.A.

Han er forfatter til bogen: Under jorden i Borgergade.

INDHOLD:

	Side
Dronning Alexandrine og de danske fanger	3
»Husassistent« reddede mange liv	4
En kirurg om sit spændende liv	6
Øverland tager bladet fra munden	7
Orkesterkoncert i Theresienstadt	9
Hilsen fra Holland	10
Monument for den ukendte politiske fange	11
Skyldig i 90 fangers død	12
Er han titoist?	14
Ironiske bemærkninger	15
Sommertur til Helsingør—Helsingborg	16

Trykt i 9000 eksemplarer

Afleveret til postvæsenet den 14. januar.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 12 kr. pr. år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Tlf. C. 9198.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17—18).

Redaktionsudvalg: Seminarieførstander Paul Holt, kaptajn Aage Eifer, pastor Poul Riis.

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i denne måned.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.